

Stichting
Beter Leven
keurmerk

Beter Leven Nieuws #27

Maart 2019

Algemeen

Upgrade BLk Portaal

De afgelopen weken heeft u wellicht hinder ondervonden bij gebruik van het portaal. Inmiddels is het portaal weer online en zijn bijna alle functies hersteld. Mede vanwege dit soort situaties zijn we enige tijd geleden begonnen met een project voor de vernieuwing en verbetering van ons portaal. Het doel dat we ons daarbij hebben gesteld, is dat we alle gegevens in één systeem willen hebben, waarbij informatie logisch gegroepeerd is en de datakwaliteit verbeterd. Daarbij moet het portaal sneller worden, intuïtief te gebruiken zijn en uiteindelijk voor zowel u als deelnemers als voor onszelf minder bewerkelijk worden. De ontwikkelingen zijn momenteel in volle gang. De verwachting is dat we begin mei het eerste deel van het vernieuwde portal gaan uitrollen.

Voorafgaand aan de uitrol zullen we onze deelnemers op diverse momenten informeren over de stand van zaken en de voorbereiding van de overgang. Mocht u nu al vragen over dit onderwerp hebben, dan kunt u contact opnemen via 088-811 3560 of info@sbk.nl.

Grüne Woche

Eind januari vond in Berlijn de Internationale Grüne Woche plaats, een groots en kleurrijk event, dat ook wel het Davos van de agrarische sector wordt genoemd. De grote thema's van de beurs, die jaarlijks rond de 400.000 bezoekers trekt, waren ditmaal dierenwelzijn in de veehouderij, digitalisering van de landbouw en de al dan niet naderende Brexit. De nadruk in het Holland Paviljoen lag op kringlooplandbouw en technologische ontwikkelingen. In het kader van duurzaamheid was het Beter Leven keurmerk vertegenwoordigd met een informatiezuil. Tijdens de officiële opening bezocht Carola Schouten, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, samen met een delegatie Tweede Kamerleden en gedeputeerden van de provincies de informatiestand van het Beter Leven keurmerk. Hier werd zij meegenomen in de successen van ons keurmerk in eigen land, de internationale ontwikkelingen, en samenwerking met de Deutsche Tierschutzbund. Naast interesse van eigen bodem was er tijdens de Grüne Woche internationale belangstelling voor ons keurmerk vanuit de Duitse politiek (deelstaatsniveau) en vertegenwoordigers van de Duitse Retail. De informele sfeer bood de gelegenheid nieuwe contacten te leggen en bestaande connecties te versterken.

Grüner Woch ontmoet minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bijeenkomsten en klankbordgroepen veehouders

De Dierenbescherming en de Stichting Beter Leven keurmerk gaan ook in 2019 in gesprek met Beter Leven veehouders. Vorig jaar zijn [de eerste twee bijeenkomsten](#) met Beter Leven leghennenhouders georganiseerd. Dit jaar zullen o.a. bijeenkomsten voor Beter Leven varkenshouders worden georganiseerd en wordt er een klankbordgroep met Beter Leven leghennenhouders ingericht. De Dierenbescherming heeft de intentie om voor alle sectoren de komende jaren bijeenkomsten met veehouders te organiseren en klankbordgroepen in te richten.

'Dit past in een reeks van bijeenkomsten die we gaan organiseren en de komende jaren zullen we dit gaan organiseren voor de andere veehouderijsectoren,' zegt Djura Hoeksma, Business Developer Beter Leven keurmerk van de Dierenbescherming. 'Het is belangrijk om de ervaringen uit de praktijk mee te nemen in ons beleid en tegelijkertijd is het voor ons heel waardevol om de dilemma's waar wij soms mee te maken hebben ook met de Beter Leven boeren te bespreken. Samen kunnen we tot nieuwe inzichten komen en om uiteindelijk het Beter Leven keurmerk verder te ontwikkelen.'

BLk leghennenhouders die willen deelnemen in de klankbordgroep kunnen zich aanmelden via hun ketenregisseur (pakstation).

Aanvullende besluiten en interpretaties

In dit nummer

Algemeen

- Upgrade BLk Portaal
- Grüner Woche
- Bijeenkomsten en klankbordgroepen veehouders

Aanvullende besluiten en interpretaties

- BLk varkenshouderij bedrijven
- BLk leghennen, vleeskuikens, kalkoenen 1,2 en 3 sterren
- BLk leghennen 1, 2 en 3 sterren

Veehouderijbedrijven

- Plaagdierbeheersing
- Hokverrijking
- Antibioticagebruik

Ga voor meer informatie naar:

www.beterlevenkeurmerk.nl

Er zijn door de Dierenbescherming in de afgelopen periode een aantal aanvullende besluiten en interpretaties in concept vastgesteld. Deze zijn nog niet formeel en kunnen wijzigen voorafgaand aan opname in vastgestelde BLk criteria. Vooruitlopend hierop mag er op basis van deze conceptbesluiten en interpretaties wel al worden gecertificeerd. Het gaat o.a. om:

- **BLk VARKENSHOUDERIJ BEDRIJVEN – Criterium AG08c: Niveau antibioticagebruik**

De Sda heeft in 2018 de benchmarkwaardes (streef- en actieniveau) voor antibioticagebruik naar beneden bijgesteld. Zie de tabel hieronder voor de huidige en de nieuwe benchmarkwaardes:

Diercategorie	Huidige benchmarkwaardes (in DDD)	Nieuwe benchmarkwaarde (in DDD)
Zeugen/biggen	10 - 20	5
Speenbiggen	20 - 40	20
Vleesvarkens	10 - 12	5

Er is door de Sda, varkenssector (POV) en overheid afgesproken dat deze nieuwe benchmarkwaardes gefaseerd worden ingevoerd. Binnen het Beter Leven keurmerk wordt aangesloten bij de sectorale aanpak van het antibioticagebruik. En dus wordt binnen het Beter Leven keurmerk de gefaseerde invoer van de nieuwe benchmarkwaardes gehanteerd bij het controleren en beoordelen van de bovenstaande BLk varkenscriteria.

- **BLk LEGHENNEN, VLEESKUIKENS, KALKOENEN 1, 2 en 3 sterren – Criterium O09D Daglicht- en luchtdoorlatend**

Er is al eerder gecommuniceerd dat er, onder een aantal voorwaarden, gebruik mag worden gemaakt van een oprolbaar gordijn voor de lange zijde van de uitloop. Een van deze voorwaarden stelt dat het rolgordijn gemaakt moet zijn van daglichtdoorlatend, niet mat of zichtvervormend materiaal, zodat er voldoende zicht naar buiten is.

Het is gebleken dat in de praktijk geen doorzichtig, maar wel daglichtdoorlatend materiaal beschikbaar is. De dieren kunnen dan via een strook plexiglas naar buiten kijken. Hierop heeft de Dierenbescherming de voorwaarden aangepast:

- Het gordijn moet gemaakt zijn van daglichtdoorlatend materiaal
- De dieren kunnen, ook met het rolgordijn omlaag, naar buiten kijken

- **BLk LEGHENNEN 1, 2 en 3 sterren – Criterium O15 Zicht vanuit de overdekte uitloop**

Er is eerder gecommuniceerd dat er alleen aan het criterium O15 wordt voldaan als de hennen beschikken over vrij, onbeperkt zicht voor minimaal 5 meter. Hierbij mag het beeld niet worden vervormd of op een andere manier beperkt.

Vanuit BLk worden geen materialen voorgeschreven. In de praktijk wordt hier vaak plexiglas voor gebruikt, maar dit verliest soms aan helderheid door het pikken van dieren. Mogelijke alternatieven zijn:

- Krasvaste kunststofplaten, hiervan bestaan verschillende soorten;
- Gehard veiligheidsglas;
- Grofmazig gaas een aantal cm voor het doorzichtige materiaal (bijv. plexiglas) gemonteerd, om te voorkomen dat de dieren er op kunnen pikken.

Bij alle materialen is het uiteraard van belang dat dit goed wordt afgewerkt, en er dus geen scherpe randen of uitsteeksels zijn waaraan de dieren zich kunnen bezeren.

Voor meer informatie zie aanvullende Concept Besluiten en Interpretaties op de [Beter Leven website](#) bij de betreffende diersoort/bedrijfstype.

Veehouderijbedrijven

Gezocht: praktijkervaring op het gebied van geïntegreerde plaagdierbeheersing

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat coördineert het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) een verkennend onderzoek naar de effectiviteit en optimalisatie van geïntegreerde plaagdierbeheersing (IPM) voor de beheersing van knaagdieren (muizen en ratten). Voor dit onderzoek is het RIVM op zoek naar praktijkervaring.

Aanleiding onderzoek

In 2015 is door het ministerie een 'Plan van aanpak knaagdierbeheersing' opgesteld. Geïntegreerde plaagdierbeheersing staat daarin centraal. De resultaten van het onderzoek naar de praktijkervaringen dragen bij aan de evaluatie van het plan. De beschikbaarheid, effectiviteit en mogelijke ongewenste bijeffecten van niet-chemische alternatieven zullen worden geëvalueerd.

Wat is geïntegreerde plaagdierbestrijding?

Bij geïntegreerde plaagdierbeheersing wordt sterk ingezet op preventie. Stap 1 is kijken hoe plagen te voorkomen door de omgeving onaantrekkelijk te maken voor knaagdieren. Als dit lukt, ontstaat er geen plaag en hoeven dieren niet gedood te worden met mechanische en chemische middelen. Indien de overlast na toepassing van preventiemaatregelen toch blijft bestaan, dan mogen in stap 2 niet-chemische middelen worden toegepast (bv. klemmen). Pas als deze niet werken, kunnen als laatste stap rodenticiden worden ingezet. Overigens mag in noodsituaties direct gebruik worden gemaakt van rodenticiden. Maar daarna moeten ook stap 1 en 2 worden doorlopen om nieuwe overlast te voorkomen.

Heeft u in uw bedrijf ervaring met geïntegreerde plaagdierbestrijding en wilt u uw ervaringen delen met de onderzoekers? Neem dan contact op met Femmie Smit via femmie.smit@dierenbescherming.nl of 06 420 36

POV, LNV, NVWA: Brochure Hokverrijking

Varkens onderzoeken en spelen graag, dat hoort bij hun natuurlijke gedrag. Binnen BLk zijn er al langere tijd criteria voor verrijkmateriaal. Recent zijn hier op basis van de EU wetgeving een aantal wijzigingen (o.a. eetbaar) in doorgevoerd. De overheid gaat hier nu ook op controleren.

De EU-richtlijn 2008/120/EG bevat minimumnormen ter bescherming van het welzijn van varkens. De Europese Unie verplicht varkenshouders op grond van deze richtlijn ook tot het permanent ter beschikking stellen van hokverrijkmateriaal aan de dieren.

Het hokverrijkmateriaal moet volgens de richtlijn voldoen aan de volgende eisen:

- Kauwbaar
- Eetbaar
- Manipuleerbaar/vervormbaar
- Onderzoekbaar
- Langdurig interessant
- Varkens moeten er met snuit mee kunnen spelen (bereikbaarheid)
- In voldoende hoeveelheden beschikbaar
- Schoon en hygiënisch
- Langdurig interessant
- Veilig

Dit komt (grotendeels) overeen met de karakteristieken die BLk stelt aan verrijkmateriaal.

Een goede handleiding voor hokverrijkmateriaal voor zowel de primaire ondernemers als controleurs ontbrak. Tijdens de EU heeft aangegeven dat Nederland de bestaande handleiding uit 2007 over hokverrijking moest aanpassen. De POV heeft dit samen met de overheid, NVWA en LNV, en de WUR opgepakt en een nieuwe brochure hokverrijking opgesteld. Deze [brochure](#) is sinds november 2018 voor iedereen beschikbaar. Er wordt ingegaan op de wettelijke normen, behoeften en welzijn, de vraag 'wat is goede hokverrijking, waar moeten het worden geplaatst?', arbeidstijd en kosten. Ook de winst van hokverrijking komt aan de orde. Daarnaast bevat de brochure aandachtspunten voor de verschillende diercategorieën en eigenschappen van goede hokverrijking.

NVWA-inspecteurs maken momenteel bij controles al gebruik van de nieuwe brochure. Is de hokverrijking niet volgens de richtlijnen uit in deze brochure geregeld, dan wordt geadviseerd om de hokverrijking conform de brochure op peil te brengen. Vanaf juni 2019 zal de NVWA bij inspecties starten met het geven van schriftelijke waarschuwingen wanneer de hokverrijking niet in orde is.

Coaching bij terugdringen antibioticagebruik

Neemt u deel aan het Beter Leven Keurmerk en is uw antibioticagebruik nog te hoog? Zet dan stappen om dit te verlagen. De ZLTO start in samenwerking met de POV een landelijk project, [Optimaliseren diergezondheid](#), om antibiotica terug te dringen op varkensbedrijven waar dat nog niet voldoende is gelukt. De coach vanuit het project is er met name om het proces te begeleiden, inhoudelijke input komt van de veehouder en zijn erfbetreiders. De coaches zijn geen onbekenden in de sector.

De Stichting Diergeneesmiddelen autoriteit (SDa) heeft in juni 2018 de groep bedrijven die in de 'rode klasse' vielen vergroot door de benchmarkwaardes aan te scherpen.

Een van de belangrijkste factoren om de diergezondheid en daarbij het antibioticagebruik op het varkensbedrijf te verbeteren, is een goede samenwerking tussen de ondernemer en zijn erfbetreiders. De coach kan hierin een belangrijke rol spelen. Het doel is om de driehoek veehouder, dierenarts en veevoedadviseur te versterken en op een gestructureerde manier aan de slag te gaan met het optimaliseren van diergezondheid. Met dit project worden de aanwezige expertise en kennis bij de veehouder en zijn adviseurs ondersteund via een coach. Deze zal in principe niet inhoudelijk adviseren, maar het proces begeleiden en ervoor zorgen dat de driehoek optimaal functioneert. Naast diergezondheid kan de coach op meerdere fronten het proces begeleiden, bijvoorbeeld op dierwelzijn en andere (actuele) thema's die invloed hebben op de samenwerking op het bedrijf.

Binnen het [project](#) is ruimte voor 80 varkenshouders met een DDD voor speenbiggen van meer dan 20, of een DDD voor vleesvarkens en/of zeugen van meer dan 5. Aanmelden voor dit project kan via janine.roemen@zlto.nl of 06 212 32 594. Het project start begin 2019 en de begeleiding van de coach is voor een periode van twee jaar.

Dit project wordt mogelijk gemaakt door ZonMw, uitgevoerd door ZLTO, Faculteit Diergeneeskunde Utrecht en IRAS en ondersteund door de POV en is tevens onderdeel van de Onderzoeksagenda Varkenshouderij.

Copyright © 2018 Stichting Beter Leven keurmerk
Regulusweg 11 / Postbus 85689, 2508 CJ 's Gravenhage
T 088 81 13 560 / E info@sblk.nl / I www.beterlevenkeurmerk.nl